

بنیاد فیریه فواجه نصیر طوسی

آیین‌نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

بخش اول - کلیات

در اجرای ماده ۹ قانون تبدیل شورای سرپرستی زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور (مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶) آیین‌نامه اجرایی قانون مزبور به شرح زیر تصویب می‌گردد.

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ - سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، سازمانی است که مستقیماً زیر نظر رییس قوه قضاییه انجام وظیفه می‌نماید و اختصاراً در این آیین‌نامه سازمان نامیده می‌شود.

ماده ۲ - سازمان همه ساله در موعد مقرر بودجه خود را در ردیف مستقل پیش‌بینی نموده و پس از موافقت رییس قوه قضاییه ضمن ارسال به سازمان مدیریت و برنامه ریزی، برای تصویب نیز پیگیری و اقدامات لازم را انجام خواهد داد.

ماده ۳ - زندان محلی است که در آن محکومین قطعی با معرفی مقامات ذی صلاح قضایی و قانونی برای مدت معین یا بطور دائم به منظور اصلاح و تربیت و تحمل کیفر نگهداری می‌شوند.

ماده ۴ - بازداشتگاه محل نگهداری متهمینی است که با قرار کتبی مقامات صلاحیتدار قضایی تا اتخاذ تصمیم نهایی به آنجا معرفی می‌شوند.

تبصره ۱ - تا زمانی که بازداشتگاههای موضوع این ماده ایجاد نشده است، در طبقه بندی داخل زندانها محل جداگانه‌ای برای نگهداری متهمین تحت قرار در نظر گرفته می‌شود.

تبصره ۲ - با اجرای طرح ساماندهی منطقه‌ای زندانهای کشور، محکومین به حبس‌های کوتاه مدت که از سوی سازمان تعیین و ابلاغ می‌شود در بازداشتگاه نگهداری خواهند شد.

ماده ۵ - زندانها به شرح مواد آتی به زندان بسته، زندان نیمه باز، زندان باز و مجتمع‌های حرفه آموزی و کار درمانی (اردوگاه) تقسیم می‌شوند.

ماده ۶ - زندان بسته، زندانی است محصور که با برجهای دیده بانی در پوشش داخلی و خارجی دارای حفاظت کامل باشد.

تبصره - در این نوع زندان، محکومین شبها در خوابگاههای اختصاصی یا گروهی نگهداری و روزها از برنامه‌های آموزشی و فنی حرفه‌ای و تفریحی استفاده می‌نمایند و یا در کارگاه‌های داخل زندان به کار گمارده می‌شوند.

ماده ۷- زندان نیمه باز، زندانی است محصور که در پوشش خارجی دارای حفاظت مناسب باشد و در آن زندانیان به طور گروهی با تعداد کافی مأمور مراقب بدون اسلحه به کار اعزام می‌گردند و پس از خاتمه کار مجدداً به آسایشگاه‌های خود عودت داده می‌شوند.

ماده ۸- زندانیان زیر در زندان نیمه باز نگهداری می‌شوند:

الف - محکومین جرایم غیر عمدی.

ب - محکومین به جزای نقدی که به لحاظ عجز از پرداخت جزای نقدی تحمل کیفر حبس می‌کنند.

ج - محکومین مالی، موضوع ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی.

د - محکومین به حبس در جرایم عمدی با شرایط زیر:

۱- محکومین به حبس تعزیری تا دو سال.

۲- محکومین به حبس بیش از دو سال تا ۱۵ سال به شرط تحمل ۱۱۰ از مدت محکومیت در زندان بسته.

۳- محکومین به حبس بیش از ۱۵ سال و حبس ابد به شرط تحمل ۲ سال از مدت محکومیت در زندان بسته.

ماده ۹ - زندان باز، زندانی است بدون حفاظت و مأمور مراقب که زندانی مدت محکومیت خود را در آن با اشتغال به کار یا خدمت می‌گذراند و حق خروج از زندان را نداشته و شبها را در نزدیکترین آسایشگاهی که به همین منظور تعیین شده است استراحت می‌نماید.

ماده ۱۰ - زندانیان زیر در زندان باز نگهداری می‌شوند:

الف - محکومین جرایم غیر عمدی.

ب - محکومین به جزای نقدی که به لحاظ عجز از پرداخت جزای نقدی تحمل کیفر حبس می‌کنند.

ج - محکومین مالی، موضوع ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی.

د - محکومین به حبس در جرایم عمدی با شرایط زیر:

۱- محکومین به حبس‌های تعزیری تا دو سال پس از گذراندن ۱۴ از مدت محکومیت در یکی از زندانهای بسته یا نیمه باز.

۲- محکومین به حبس بیش از دو سال تا ۱۵ سال به شرط تحمل ۱۱۵ از مدت محکومیت در یکی از زندانهای بسته یا نیمه باز.

۳- محکومین به حبس بیش از ۱۵ سال و حبس ابد به شرط تحمل ۴ سال از مدت محکومیت در یکی از زندانهای بسته یا نیمه باز.

ماده ۱۱- رییس زندانهای باز و نیمه باز یا هر یک از موسسات محل کار زندانیان باید به طریق مقتضی طرز اخلاق و رفتار و نظم و ترتیب کار محکومین را کنترل نمایند.

ماده ۱۲- روسای زندانهای باز و نیمه باز و موسسات محل کار زندانیان موظفند پس از ورود زندانیان آنان را با برنامه های خاص زندان و موسسات آشنا نمایند.

ماده ۱۳- زندانیان زندانهای باز و نیمه باز که در موسسات کار، اشتغال می یابند در تمامی ساعات اشتغال، حق خروج از محل کار را نداشته و پس از خروج از آسایشگاه باید مستقیماً به محل کار رفته و به موقع نیز مراجعت نمایند.
زمان ورود و خروج آنان در محل کار دقیقاً باید ثبت شود.

تبصره ۱- مأموران زندان موظفند، طرز رفتار و اخلاق و نظم و ترتیب کار زندانیان را برابر مقررات سازمان کنترل نموده و تخلفات آنان را سریعاً به اطلاع رییس زندان و محل کار مربوطه برسانند.

تبصره ۲- در هر مورد که زندانی مقررات مربوطه را رعایت ننماید و یا صلاحیت جهت کار یا نگهداری در محلهای مذکور را نداشته باشد، با نظر رییس زندان به زندان بسته اعزام تا حسب مورد تصمیم نهایی از سوی مراجع قضایی یا شورای طبقه بندی و انضباطی مربوطه اتخاذ گردد و مراتب به قاضی ناظر زندان جهت اطلاع اعلام خواهد شد.

ماده ۱۴- مجتمع حرفه آموزی و کار درمانی (اردوگاه) مرکزی است برای نگهداری متهمین و محکومین جرایم مواد مخدر و اعتیاد.

ماده ۱۵- زندانیان طبق تصمیم شورای طبقه بندی به منظور اشتغال به کار یا حرفه آموزی به موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی زیر اعزام می شوند:

۱- موسسات داخل زندان (این موسسات ممکن است در مالکیت زندان باشد یا به سایر سازمانهای دولتی یا موسسات خیریه یا تعاونی ها یا بخش خصوصی تعلق داشته و زندان مجاز به استفاده از آنان باشد)

تبصره ۱- موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی با توجه به وضعیت ساختمان و کیفیت حفاظت آنها به پیشنهاد رییس موسسه و تشخیص رییس سازمان می تواند به عنوان زندان باز و یا نیمه باز تلقی گردد.

۲- موسسات خارج از زندان که نوعی زندان باز می باشند. (این موسسات ممکن است در مالکیت زندان باشد یا به سایر سازمانهای دولتی یا موسسات خیریه یا تعاونی ها یا بخش خصوصی تعلق داشته و زندان مجاز به استفاده از آنها باشد).

تبصره ۲- موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی خارج از زندان باید حتی الامکان واجد محلهای کافی جهت نمازخانه، کتابخانه، وسایل ارتباط جمعی، خوابگاه، غذاخوری، محلی جهت ملاقات زندانیان و سایر زمینه های تفریحات سالم باشند.

ماده ۱۶- مراکز اقدامات تامینی و تربیتی موسساتی هستند که در آنجا متهمین و محکومین قبل و بعد، یا ضمن اجرای مجازات یا مستقل از آن تارفع حالتی که آنها را در آینده در مظان ارتکاب جرم قرار می دهد به حکم یا قرار کتبی مراجع قضایی نگهداری می شوند.

ماده ۱۷ - موسسات صنعتی، کشاورزی، خدماتی و نظایر آن موسساتی هستند که تحت نظارت سازمان با امکانات لازم از طریق سرمایه گذاری دولت یا مشارکت بخش خصوصی و تعاونی به منظور اشتغال و آموزش فنی حرفه ای و نیل به خودکفایی با هدف اصلاح و تربیت زندانیان تاسیس می شوند.

تبصره - دستورالعمل ویژه این بخش با نظر حوزه معاونت امور اشتغال، خودکفایی و حرفه آموزی تهیه و پس از تایید رییس سازمان ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۸ - ادارات مراقبت بعد از خروج مراکزی هستند که حمایت از زندانیان آزاد شده و واجد شرایط را بر عهده می گیرند.

ماده ۱۹ - کانون اصلاح و تربیت مرکزی است که اطفال و نوجوانان بزهکار کمتر از ۱۸ سال تمام در آنجا برای اصلاح، تربیت و آموزش نگهداری می شوند.

فصل دوم: وظایف سازمان و مسوولین زندان ، بازداشتگاه و سایر مراکز وابسته به سازمان

ماده ۲۰ - وظایف سازمان به شرح زیر می باشد:

- الف - اجرای مجازات حبس طبق مقررات مربوطه. (سازمان درخصوص اجرای سایر مجازاتها تکلیفی ندارد.)
 - ب - اداره کلیه امور زندانها، بازداشتگاهها و مراکز اقدامات تامینی و تربیتی کشور و موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی.
 - ج - ایجاد زندانها، بازداشتگاه ها و موسسات صنعتی ، کشاورزی و خدماتی و سایر موسسات لازم برای نگهداری، بازپروری، حرفه آموزی و اشتغال به کار متهمین و محکومین.
 - د - انجام تحقیقات و پژوهش های علمی به منظور بهبود شیوه ها و خدمات زندانبانی.
 - ه - تعیین خط مشی، اداره و نظارت بر اجرای کلیه امور مربوط به زندانها و موسسات و مراکز وابسته به آن.
 - و - تهیه پیش نویس قوانین و مقررات مورد نیاز و پیشنهاد آن به مراجع ذی ربط.
 - ز - ایجاد امکانات و تسهیلات لازم و مناسب به منظور انجام امور فرهنگی و تربیتی اعم از اصلاح، ارشاد و آموزش زندانیان.
 - ح - انجام خدمات مشاوره ای و نیز کمک و مساعدت به منظور حل مشکلات زندانیان و خانواده آنان.
 - ط - جذب هر گونه کمک از قبیل کمکهای مردمی، موسسات خیریه و... و برنامه ریزی در جهت به کارگیری صحیح این گونه کمکها با هدف بهبود امور زندانها و مساعدت به زندانیان و یا خانواده آنان.
 - ی - سیاستگذاری و برنامه ریزی کلیه امور مربوط به اشتغال و حرفه آموزی زندانیان و خودکفایی زندانها و موسسات وابسته.
 - ک - تهیه آمار و اطلاعات مورد نیاز جهت شناخت روشهای پیشگیری از وقوع جرایم و بررسی علل و انگیزه های ارتکاب آن و ارائه به روسای قوای سه گانه.
- (ارائه آمار و اطلاعات به سایر مراجع اداری و مراکز علمی با موافقت رییس سازمان بلامانع است.)

ل - تهیه و پیشنهاد اسامی محکومین واجد شرایط آزادی مشروط و ارائه آن به قاضی ناظر زندان.

م - تهیه و پیشنهاد اسامی محکومین واجد شرایط عفو و ارائه آن به هیأت عفو.

ن - برنامه ریزی برای مراقبت بعد از خروج زندانی با همکاری دستگاههای ذی ربط.

ماده ۲۱ - سازمان می‌تواند با ایجاد تشکیلات مناسب نسبت به انجام تحقیقات و مطالعات علمی لازم رأساً اقدام نماید.

ماده ۲۲ - استانداردهای مورد نیاز در خصوص تشکیلات اعم از تعداد کارمندان و مأموران مراقب و انتظامی و مربیان مذهبی و متخصصین در زندانها و موسسات و مراکز وابسته به سازمان به تناسب موقعیت و احتیاجات محل و آمار شناور زندانیان توسط سازمان تعیین و به تصویب سازمان مدیریت و برنامه ریزی خواهد رسید.

ماده ۲۳ - در هر زندان، بازداشتگاه و یا سایر مراکز وابسته به سازمان عنداللزوم واحد آمار و رایانه تشکیل می‌گردد تا کلیه آمار مورد نیاز را ثبت نماید.

تبصره - مسئول آمار واحد مذکور موظف است اطلاعات جمع آوری شده را طبق دستورالعمل های صادره تهیه و به مقام مافوق ارائه نماید.

ماده ۲۴ - تاسیس، احداث و اداره کلیه زندانها و بازداشتگاه ها و سایر موسسات و مراکز وابسته به سازمان و نیز تغییر محل آنها منحصر در اختیار سازمان می‌باشد. مراجع قضایی، اجرایی، اطلاعاتی، انتظامی و نظامی از داشتن زندان و بازداشتگاه اختصاصی ممنوع می‌باشند.

تبصره - بازداشتگاههای انضباطی نیروهای مسلح از شمول این آیین نامه خارج است.

ماده ۲۵ - انتظامات و حفاظت فیزیکی از زندانها و بازداشتگاه ها و سایر مراکز وابسته به عهده سازمان است که توسط یگان انتظامی و نیروهای انتظامی تحت امر اعمال خواهد شد.

تبصره - نیروهای فوق تحت امر رییس سازمان بوده و وی می‌تواند اختیارات خود را رأساً یا با تفویض به معاون انتظامی سازمان، به مدیران کل استانها و روسای زندانها واگذار نماید.

ماده ۲۶ - وظایف روسای زندان ها، بازداشتگاه ها و موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی و سایر موسسات و مراکز وابسته به سازمان عبارت است از:

الف - اجرای قوانین مربوطه و مقررات این آیین نامه در زندان ها و دیگر مراکز وابسته و نظارت بر حسن اجرای آن.

ب - اجرای تصمیمات شورای طبقه بندی با رعایت مقررات مربوطه.

ج - محافظت و مراقبت کامل از زندان و زندانی از طریق عوامل در اختیار و پیش بینی تمهیدات لازم برای جلوگیری از فرار زندانیان و همچنین مراقبت در نحوه رفتار مأموران با زندانیان.

د - اهتمام و اقدام در جهت تهذیب، اصلاح و تربیت زندانیان و نیز تامین بهداشت، تغذیه، تربیت بدنی و تفریحات سالم آنان در محیط زندان یا موسسه یا مراکز وابسته.

ه - اجرای برنامه‌های آموزش علمی، مذهبی و فنی حرفه ای زندانیان با همکاری سازمانهای مربوط.

و - اعمال نظارت و بازرسی مداوم و کسب اطلاعات لازم از وضعیت عمومی و فردی زندانیان و رسیدگی مقدماتی به تقاضای آنان و اعلام به مقامات مسئول.

ز - همکاری و مساعدت در اجرای برنامه‌های انجمن حمایت از زندانیان، ستاد مردمی رسیدگی به امور دینه، مراکز مراقبت بعد از خروج و موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی و سایر مراکز وابسته.

ح - مراقبت در اجرای برنامه روزانه و دو نوبت سرشماری از زندانیان و گزارش اتفاقات و آمار روزانه به مقامات ما فوق برابر دستورالعمل های صادره.

ط - گزارش نتایج حاصله از اجرای برنامه های محوله به مقامات بالاتر برابر دستورالعمل های صادره.

ی - تهیه برنامه و بودجه سالیانه واحد تحت سرپرستی و ارائه آن به مدیر کل استان.

ک - انجام سایر وظایف پیش بینی شده در این آیین نامه.

ماده ۲۷ - رییس زندان یا موسسه و مراکز وابسته شخصا و در غیاب وی مسوول مربوطه به محض اطلاع از وقوع حادثه باید در محل حاضر شده ، ضمن اتخاذ تدابیر لازم و عاجل برای برقراری نظم و آرامش در صورت لزوم ، مراتب را در اسرع وقت به مقامات بالاتر گزارش نماید.

ماده ۲۸ - معاون زندان بر حسب وظیفه و عنوان اختصاصی (هر یک از معاونت ها) و بر اساس درجه زندان در انجام تکالیف مقرر با رییس زندان همکاری و معاضدت نموده و دستورهای قانونی او را به مورد اجرا می گذارد و در غیاب رییس زندان یکی از معاونین به پیشنهاد وی و تصویب مدیر کل استان مسئولیت امور را به عهده خواهد داشت.

ماده ۲۹ - وظایف فرمانده قرارگاه زندان به شرح زیر است:

۱- نظارت بر امور حفاظت فیزیکی زندان و تایید لوحه نگهبانی، گشت و کنترل و تایید لوحه پاسداری.

۲- نظارت بر حضور و غیاب پرسنل انتظامی زندان و اقدام لازم در این خصوص.

۳- بازدید و بررسی وضع ظاهری کارکنان حاضر به خدمت در هنگام برگزاری مراسم صبحگاه و انجام وظیفه و ارائه آموزشها و تذکرات ضروری به آنها.

۴- نظارت در تمرین پرسنل نسبت به طرحهای دفاعی و امنیتی زندان با پرسنل.

۵- بازدید از اماکن زندان و اسلحه و مهمات و تجهیزات و نظارت بر امر نظافت و نگهداری آنها.

۶- نظارت بر نحوه اعزام و انتقال زندانیان به مراجع قضایی و دیگر مراجع.

۷- نظارت، بررسی، هدایت و راهنمایی مسئول نگهبانی و افسر آموزش و یگان عملیات و سایر عوامل کشیک و گشت در انجام وظایف محوله.

۸- ابلاغ دستورات مقامات مافوق و بخشنامه های اداری و انتظامی به مأمورین مربوط و نظارت بر حسن اجرای آنها.

۹- عهده دار شدن امور در غیاب مسوول امور انتظامی.

۱۰- تدوین، ارائه و پیشنهاد طرحها و دستورالعمل های لازم در زمینه هر یک از موارد فوق در جهت بهبود امور جاری و تسهیل و تسریع کار برابر مقررات.

۱۱- جلوگیری از وقوع هر گونه بی نظمی و نظارت بر تحقیقات اولیه و تشکیل پرونده و اعزام متهم یا متهمین به مراجع قضایی در وقت قانونی.

۱۲- ارائه گزارش لازم از وقایع اتفاقیه به مقام مافوق.

۱۳- انجام سایر امور محوله طبق دستور.

ماده ۳۰- وظایف افسر نگهبان عبارت است از:

۱- حضور به موقع در محل خدمت و مطالعه مندرجات ۲۴ ساعت گذشته دفتر ثبت وقایع و خدمات روزانه به منظور پیگیری و اجرای دستورهای صادره از سوی مقام مافوق و اطلاع از وقایع مربوطه.

۲- کنترل عوامل نگهبانی، نظارت بر تحویل اسلحه و مهمات به آنان، تطبیق نام آنان با لوحه نگهبانی، اعلام پرسنل غایب به مقام مافوق و ثبت اسامی و مأمورین حاضر در دفتر ثبت وقایع و خدمات روزانه.

۳- نظارت بر امور کمک افسر نگهبان مبنی بر اعزام به موقع عوامل نگهبانی به محل مأموریت.

۴- تحویل و تحول امور نگهبانی با توجه به وقعات روز قبل.

۵- تنظیم و ثبت وقعات و گزارشهای نهایی به صورت صحیح و بدون خط خوردگی و تراشیدگی و الحاق برابر دستورالعمل های صادره.

۶- رسیدگی به پرونده های مشکله باقیمانده از نگهبانی قبل جهت تکمیل و به جریان انداختن و آماده نمودن آنها برای ارسال به مراجع قضایی.

۷- نظارت بر انجام وظیفه مأمورین اطلاعات درب ورودی و راهنمایی مراجعه کنندگان و نگهداری اشیای ممنوعه ارباب رجوع.

۸- بازدید از عوامل نگهبانی و اماکن انتظامی در طول مدت خدمت.

۹- تقدیم گزارش از وضعیت حفاظت فیزیکی زندان در زمینه مشکلات، نواقص، ایرادات و نارسایی ها به فرمانده انتظامی در مدت نگهبانی.

۱۰- نظارت بر امور محوله داخلی بین پوسته دوم زندان مانند نظافت کلیه اماکن انتظامی، اطمینان از عدم وجود اشکال در ساختمان و تاسیسات.

۱۱- تعیین افراد جیره بگیر، امور رفاهی مأمورینی که به طور شبانه روزی در زندان به سر می‌برند، وضعیت ظاهری و شئونات اسلامی، رعایت موارد انضباطی و جلوگیری از حرکات یا اعمال سو مأمورین و نظارت بر اجرای برنامه های دسته جمعی از جمله نماز جماعت، سخنرانی و اجرای دستورات انضباطی و تنبیهی درمورد هر یک از کارکنان و ارائه گزارش نواقص، معایب مشهود در هر مورد به مقام بالاتر.

۱۲- اجرای مراسم صبحگاه و شامگاه.

۱۳- اعمال نظارت لازم بر بازرسی بدنی از زندانیان، ملاقات کنندگان و بازرسی دقیق وسایط نقلیه و سایر تجهیزات در هنگام ورود و خروج از زندان بدون استثناء.

۱۴- هدایت و نظارت کمک نگهبان در انجام وظایف و امور محوله.

۱۵- ارائه گزارش سوانح و حوادث غیر مترقبه حادث شده به مقام مافوق در اسرع وقت.

۱۶- اجرای کامل مقررات و آیین نامه‌های مربوطه و نظارت کامل در حسن جریان امور انتظامی و سرکشی و بازدید مرتب از اماکن مختلف پستی و ارتباط آنان با یکدیگر و به طور کلی برقراری نظم و آرامش در محدوده فیزیکی تحت مسوولیت و اعمال مراقبت دایم در مورد جلوگیری از ورود هر گونه سلاح سرد و گرم به زندان.

۱۷- آمارگیری از کارکنان تحت امر به منظور آگاهی بر تعداد کارکنان موجود، غایب، در حال مرخصی، بیمار، فراری، منتسب و غیره و تنظیم آمار لازم و درج آن در دفتر نگهبانی.

۱۸- انجام سایر امور محوله طبق دستور.

ماده ۳۱- مسئول بازدید و کنترل ورود و خروج افراد و وسایل موظف است علاوه بر امور محوله، اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- بازرسی دقیق از وسایط نقلیه و اشیایی که به هر نحو به زندان وارد و یا خارج می‌شوند و جلوگیری از ورود و خروج اشیای ممنوعه.

۲- بازرسی بدنی از زندانیان و مراجعین به هنگام ورود یا خروج از زندان و جلوگیری از ورود و خروج اشیای ممنوعه.

۳- اجرای مقررات مربوط به ورود اشخاص به زندان.

۴- تنظیم و ثبت دفتر ورود و خروج به زندان.

۵- ارائه گزارش موارد تخلفات زندانی و ارباب رجوع و معرفی آنان به مسئول مربوطه.

۶- کنترل ورود و خروج خودروها از حیث ثبت تاریخ و ساعت و شماره خودرو با نام راننده مربوطه و گرفتن کارت شناسایی معتبر از راننده و در مواقع ضروری گرفتن کارت ماشین.

۷- تحویل تعرفه ملاقات (برگه ملاقات) و تطبیق امضای ملاقات شونده با برگه ملاقات قبل از ورود به سالن ملاقات.

۸- آموزش و راهنمایی کارکنان تحت مسوولیت در مواقع ضروری.

ماده ۳۲- وظایف سایر مسئولین و کارکنان در زندانها، بازداشتگاه ها، موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی و سایر موسسات و مراکز وابسته بر اساس شرح وظایف پست سازمانی مصوب خواهد بود.

ماده ۳۳- ترک نگهداری، صحبت کردن در موقع نگهداری، خوابیدن و نشستن و خارج شدن از محوطه پاسگاه، غذا خوردن، استعمال دخانیات، انجام حرکاتی که باعث انصراف خاطر آنان از خدمت و مراقبت از زندانیان در تکالیف مقرر آنان شود ممنوع می باشد. نگهداران باید طبق آیین نامه داخلی همیشه مجهز و ملبس به لباس رسمی و تمیز و مرتب بوده، مواقعی که در داخل زندانها مأموریت داشته باشند بدون اسلحه انجام وظیفه نمایند. اسلحه، مهمات و تجهیزات زندان باید در پوشش خارج بند در جای امن و مستحکم نگهداری شود.

هنگامی که نگهداران زندانی را طبق دستور رسمی و کتبی مقامات صلاحیتدار قانونی برای محاکمه یا بازپرسی یا انتقال به زندان یا محل دیگر، از زندان خارج می نمایند باید مسلح باشند و در طول راه حق توقف و مذاکره و حرف زدن با متهم و دیگران را ندارند و مکلفند زندانی را برابر مقررات مربوط تحت مراقبت کامل از جای خلوت مستقیماً به مرجع احضار کننده بدرقه نموده پس از انجام کار او را بلافاصله و به همان نحو مستقیماً به زندان عودت داده به افسر نگهدار خارج تحویل نمایند. نگهداران به هنگام نگهداری، بدرقه و حفاظت زندانیان از ادای احترامات معاف خواهند بود.

اگر زندانی مبادرت به فرار نماید نگهدار موظف است ضمن استمداد از اطرافیان با تمام توان او را تعقیب نموده و چنانچه با به کار بردن تلاشهای ممکن موفق به دستگیری او نشود سه مرتبه با صدای بلند و رسا ایست داده هر گاه باز هم توقف ننمود، با رعایت اطراف و جوانب و توجه به این که باعث قتل یا جرح کسی نگردد با استفاده از اسلحه و خالی کردن تیر هوایی و در مقام ناچاری با نشانه گیری ساق پای زندانی از فرار او جلوگیری نماید.

هر گاه نگهدار بدون اجازه رسمی و کتبی مقامات مربوط از بازداشت هر زندانی، اطلاعی به خارج از زندان داده یا اطلاعات و پیامها و نوشته ها یا اجناس و اشیایی از طرف زندانیان به خارج برساند یا از خارج برای آنان بیاورد به نسبت اهمیت تخلف تحت تعقیب قرار خواهد گرفت.

نگهبان در مواقعی که خلافی از یک نفر زندانی مشاهده نماید بدون این که حق داشته باشد او را مجازات یا حتی ملامت کند بایستی مراتب را با ذکر جزئیات امر کتبا به افسر نگهدار گزارش دهد چنانچه در مقام رسیدگی خلاف گزارش وی ثابت شود مواخذه خواهد شد.

تبصره - تخلف از مقررات ماده فوق علاوه بر تعقیب قانونی موجب تنبیه انضباطی خواهد بود.

ماده ۳۴- رئیس دفتر زندان مکلف است در حسن جریان کلیه امور مربوط به دبیرخانه و یا بایگانی و تقویم و ابلاغ و اجرای احکام، نظارت کامل داشته و مراقبت نماید تا کارهای جاری بدون وقفه و تاخیر و به موقع انجام شده، پاسخ نامه های رسیده در اسرع وقت تهیه و به مقصد ارسال شود، کلیه نامه ها و احکام و قرارهای رسیده در دفاتر مربوطه ثبت، پس از ابلاغ به زندانیان و اجرای مفاد آن در پرونده مربوطه به هر زندانی درج و بایگانی گردد. بدیهی است نتیجه اجرای حکم را به مرجع قضایی مربوطه ارسال خواهد نمود. دفاتر داخلی هر زندان عبارتند از:

دفتر نامه‌ها و احکام و قرارها - دفتر ثبت اسامی زندانیان - دفتر حضور و غیاب زندانیان - دفتر تقویم و احتساب محکومیت‌ها باتعیین تاریخ دقیق آزادی زندانیان - دفتر ثبت اسامی زندانیان پیشینه دار - دفتر ثبت احضاریه‌ها - دفتر آزادی زندانیان - دفتر ورود و خروج زندانیان - دفتر ملاقات.

تبصره ۱ - نظارت کامل در اجرای محکومیت‌های نقدی زندانیان در زندانها از وظایف خاصه مسوول اجرای احکام هر زندان می‌باشد.

تبصره ۲ - زندانهایی که مجهز به سیستم رایانه می‌باشند کلیه اقدامات دفتری فوق از طریق رایانه انجام می‌گیرد.

ماده ۳۵ - مسئول شعبه اموال و انبار که صاحب جمع اموال زندان شناخته می‌شود مکلف است طبق مقررات آیین نامه مربوط در محافظت و نگهداری اثاثیه و اموال دولتی و لوازم و اشیا و اسناد متعلق به زندانیان مراقبت و اهتمام شایسته به عمل آورده و وظایف مشروح زیر را انجام دهد:

- پیش بینی و اقدام به موقع و لازم در تهیه و تدارک اثاثیه و ملزومات و مایحتاج داخلی زندان از قبیل لباس و پوشاک مأمورین و زندانیان، تامین احتیاجات مربوط به سوخت و روشنایی و استحمام و نظافت و بهداشت زندانیان و امکان زندان و هرگونه ضروریات دیگر.

- جلوگیری از تفریط و تضییع و حیف و میل اموال و اثاثیه دولتی و لوازم شخصی زندانیان و اشیایی که به طور امانت می‌سپارند.

- تهیه و تنظیم دفاتر مربوط به ثبت نامه‌های اداری.

- وصول و تحویل اموال و ملزومات و اشیای دولتی، نوشت افزار اداری، ملبوسات دولتی زندانیان و مأموران زندان.

- ثبت اموال و اثاثیه دولتی بر طبق نمونه رسمی و منطبق با مقررات آیین نامه اموال دولتی.

- ثبت درخواستهای مربوط به تهیه اشیای و لوازم مورد احتیاج.

- ثبت البسه و لوازم شخصی و اسناد عادی و قیمتی زندانیان و هرچیزی که زندانی موقع ورود به زندان با خود دارد، در دفاتر مربوطه.

- تفکیک و نگهداری کیسه‌های محتوی لباس و اشیای زندانیان به ترتیب شماره ردیف. (لباس و لوازم شخصی هر زندانی به محض ورود او به زندان باید به وسیله متصدی انبار تنظیف و ضد عفونی شده در کیسه مخصوص با ذکر شماره در برگ صورت‌مجلس تنظیمی تحویل و تحول که یک نسخه آن با قبض انبار به زندانی تسلیم می‌شود لفاف شده و در حفظ و حراست آن از گزند موش و بید و آفات دیگر دقت و مراقبت کافی به عمل آید)

- تنظیم اسناد و درخواست رسمی برای تهیه و تدارک اجناس مورد لزوم به امضاء و گزارش رییس زندان و مقامات مالی مربوط.

- مراقبت در نظافت و حفاظت کامل اموال دولتی و امکانات زندانیان.

- دقت و مراقبت کافی در تحویل صحیح و سالم امانات زندانیان در موقع آزادی یا انتقال آنان و ارسال صورت‌مجلس تنظیمی با امضای زندانی به دفتر زندان.

ماده ۳۶ - ادارات و دواير و شعب مددكاري و خدمات اجتماعي در جهت شناخت شخصيت زندانيان و كشف و حل معضلات و مشكلات شخصي و خانوادگي و اجتماعي آنان تحقيقات و اقدامات لازم را نموده و يك نسخه از تحقيقات را جهت ضبط در پرونده شخصيت زنداني به ريس زندان و نسخه ديگر را جهت اقدام لازم به اداره متبوع خود تسليم مي نمايد. مددكاران بايد با ابراز شفقت و جلب اعتماد زنداني براي بازگشت آنان به زندگي عادي و سالم اجتماعي اقدام و اهتمام لازم به عمل آورند.

ماده ۳۷ - وظايف مسوولان فرهنگي و تربيتي زندانها (به منظور تحقق اهداف اصلاحي و تربيتي) به شرح زير مي باشد:

الف - ايجاد ارتباط بين مسوولان زندانها با سازمانها و دواير دولتي و موسسات خصوصي و مراكز و شخصيتهاي علمي و مذهبي واجتماعي.

ب - تنظيم برنامه بازديد از زندانها و موسسات ديگر با رعايت مقررات پيش بيني شده در اين آيين نامه .

ج - برنامه ريزي به منظور موعظه مذهبي و تعليم مباني عقيدتي و ديني و اخلاقي در جهت تهذيب و تزكيه نفس زندانيان.

د - اقدامات لازم در جهت حل مشكلات روحي و تسكين دروني و ايجاد اميد به اصلاح و زندگي صحيح اجتماعي در زندانيان.

ه - اجراي برنامه هاي عبادي از جمله نماز ، آموزش قرآن و ساير برنامه هاي فرهنگي و مذهبي .

و - اجراي برنامه هاي آموزشي، هنري، حرفه آموزي، ورزشي و رفتاري زندانيان.

ز - نشر فرهنگ كتاب خواني و هماهنگي هاي لازم به منظور ايجاد كتابخانه و تامين كتب و نشریات مجاز.

ح - جلب مشاركتهاي مردمي در اجراي برنامه هاي فرهنگي و تربيتي و ايجاد نمايشگاه هاي مربوطه.

تبصره - روساي زندانها مكلفند در جهت اجراي وظايف فوق ضمن همكاري هاي لازم موانع احتمالي را برطرف نمايند.

ماده ۳۸ - روانشناسان زندان موظفند با همكاري مددكاران و بخش معاونت امور فرهنگي و تربيتي و ملاحظه پرونده شخصيتي زندانيان ضمن بررسي ناسازگاري و ناهنجاري هاي رواني آنان مراتب را به شوراي طبقه بندي اعلام و اقدام لازم براي ايجاد سازگاري و عنداللزوم درمان آنان به عمل آورند.

ماده ۳۹ - مسوول بهداري زندان موظف است با همكاري متخصصين مربوطه از قبيل روانپزشك، پزشك و يا روانشناس نسبت به بستري كردن بيماران رواني به منظور معالجه آنان اقدام نموده در صورتي كه عارضه بيماري مشاراليم منجر به جنون يا اختلال مشاعر تشخيص داده شود مراتب را در اسرع وقت از طريق ريس زندان به پزشكي قانوني جهت اعلام نظر و اطلاع به مقامات قضايي گزارش نموده و عندالاقضا براي انتقال و معالجه آنان در يك موسسه درماني و تاميني تدابير شايسته قانوني را اتخاذ نمايد.

ماده ۴۰ - مراقبين موسسات صنعتي، كشاورزي و خدماتي موظفند ضمن اجراي دستوراتي كه از طرف ريس موسسه به آنان ابلاغ مي شود، در روز حداقل دو بار صبح و عصر از زندانيان سرشماري و حضور و غياب به عمل آورده و ضمن گشت، زندانيان مشغول به كار را تحت نظر گرفته و از هر گونه تماس آنان با افراد خارج و يا خروجشان از محوطه موسسه يا فرار آنان جلوگیری کنند و در صورت بروز حادثه يا مشاهده هر گونه تخلف فوراً طبق مقررات اين آيين نامه اقدام و مراتب را به ريس موسسه گزارش نمايند.

ماده ۴۱- محکومان در طول اقامت در زندان و یا مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی و یا اقامت در مؤسسات اقدامات تامینی و تربیتی از حیث تحولات حاصله در خصوصیات اخلاقی و مذهبی و تشخیص سلامت بدنی و روحی تحت مراقبت و بررسی متخصصین زندان یا موسسه مربوطه قرار خواهند داشت.

تبصره - انجام اقدامات مقرر در این ماده در بازداشتگاه ها نیز حسب مقدرات اعمال خواهد شد.

بخش دوم - مقررات عمومی

فصل اول - پذیرش تشخيص و طبقه بندی

ماده ۴۲- در هر زندان یا موسسه صنعتی، کشاورزی و خدماتی همراه یک بار کمیسیونی با مسئولیت رییس زندان، موسسه و یا نماینده وی و با شرکت متخصصین روانشناسی، مددکاری، فرهنگی، تربیتی و در صورت لزوم کارشناسان ذی صلاح دیگر تشکیل و خلاصه نظرات کمیسیون مزبور نسبت به زندانی در پرونده شخصیت او منعکس می گردد.

تبصره - روسای زندانها و مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی مکلف هستند در صورت درخواست مقامات قضایی ذی ربط، مستخرجه ای از پرونده شخصیت زندانی را تهیه و ارسال دارند.

ماده ۴۳- واحد پذیرش و تشخیص محلی است برای پذیرش، بررسی و شناخت شخصیت زندانیان که زیر نظر مسئول مربوطه انجام وظیفه می نماید.

تبصره - در صورت لزوم واحد پذیرش و تشخیص به صورت جداگانه خواهد بود.

ماده ۴۴- پذیرش زندانی از زمانی آغاز می گردد که متهم یا محکوم به موجب برگ رسمی به امضا و مهر مقام قضایی صادر کننده قرار یا حکم، متضمن مشخصات کامل متهم یا محکوم (شهرت - نام - نام پدر - سن - شماره شناسنامه - شغل - نوع جرم و اتهام یا محکومیت - نوع و میزان مجازات - شماره قرار یا حکم - تاریخ شروع بازداشت) وسیله مأمور شناخته شده قبلی که باید کارت شناسایی رسمی ملصق به عکس خود را ارائه دهد به بازداشتگاه یا زندان یا سایر مراکز وابسته تحویل می گردد.

تبصره ۱ - عدم ذکر نام و نام خانوادگی، نام پدر، نوع اتهام، شماره قرار و نیز عدم مهر و امضای مقام قضایی و قانونی، موجب عدم پذیرش زندانی خواهد بود مگر در مواردی که به ولگردی یا بی هویتی و امثال آن تصریح گردد که در این صورت زندان و مرجع قضایی بایستی به هر نحو ممکن مشخصات دقیق وی را به دستاورده و در سوابق ثبت کند.

تبصره ۲ - سازمان موظف است فهرست مقامات صلاحیتدار قانونی را که بر اساس سایر قوانین موضوعه مجاز به معرفی متهمین یا محکومین به زندان می باشند به ادارات کل زندانها اعلام نماید.

ماده ۴۵- از هر زندانی به محض ورود در قسمت پذیرش و تشخیص توسط مأمورین نیروی انتظامی انگشت نگاری و عکاسی به عمل می آید و پس از تنظیم دو برگ انگشت نگاری (یک برگ برای زندان و یک برگ برای ارسال به مراکز اسناد قانونی) برای تعیین پیشینه با ذکر شماره عکس زندانی به انضمام مدارک رسمی نسبت به تحویل زندانی اقدام می گردد و علاوه بر شماره کلاسه دفاتر ثبت کل و ثبت قرارها و محکومیت ها ذکر شماره عکس نیز در کلیه مکاتبات مربوط به بازداشتی ها و محکومان الزامی است.

تبصره ۱- هر زندانی مکلف است هنگام ورود مشخصات صحیح و کامل خود را به واحد پذیرش اعلام نماید و در صورت ارائه مشخصات غلط طبق مقررات این آیین نامه تنبیه انضباطی خواهد شد.

اعلام مشخصات صحیح به مرجع بازداشت کننده نیز الزامی است.

تبصره ۲- زندانی هنگام ورود باید حداقل یک نفر را معرفی نماید که در صورت بروز هر گونه اتفاقی برای وی در اسرع وقت به فرد مذکور اطلاع داده شود.

ماده ۴۶- در زندانها باید دفاتر ثبت کل حاوی نکات زیر، صفحه بندی و به امضا و مهر رییس زندان رسیده و مشخصات زندانی به محض ورود و قبل از تحویل او به زندان به شرح زیر در آن ثبت شود (ذکر هویت کامل متهم یا محکوم، شامل: نام و نام خانوادگی کنونی و قبلی، نام مستعار، لقب، نام پدر و مادر، وضع خانوادگی، جنسیت، مذهب، تابعیت، شغل، سن، وضعیت تاهل، میزان سواد، پیشینه کیفری، شماره عکس، علایم مخصوص بدنی، نوع اتهام یا محکومیت، نوع قرار یا مجازات، مدت محکومیت، تاریخ شروع بازداشت، تاریخ آزادی از زندان، شماره قرار یا حکم، مرجع صدور قرار یا حکم، نشانی دایم، شماره تلفن، شماره و محل صدور شناسنامه) صحت انطباق مشخصات فوق با زندانی معرفی شده باید در ذیل معرفی نامه به وسیله مأمور مراقب و آورنده نامه زندانی تایید و پس از ثبت مراتب در دفتر ثبت کل صحت آن به امضای زندانی معرفی شده در ستون آخر دفتر مذکور گواهی شود.

ماده ۴۷- پس از ثبت مشخصات کامل زندانی در دفاتر (دفاتر مذکور در ماده ۳۳) برای هر زندانی به ترتیب شماره دائمی عکس پرونده تشکیل می گردد و کارت شناسایی ملصق به عکس همچنین کارت بایگانی به ترتیب حروف الفبا تهیه و در ردیف مربوطه نگهداری می گردد.

ماده ۴۸- شماره مکاتبات اداری درباره زندانی به این شرح خواهد بود:

متهمان: (شماره ردیف، شماره عکس، بزه مورد اتهام، شماره مربوط به نوع بزه، شماره ترتیب دفتر ثبت کل، علامت ممیزه زندان) (شماره ردیف، شماره عکس، بزه مورد حکم، شماره مربوط به نوع بزه مورد محکومیت، شماره ترتیب دفتر ثبت کل، علامت ممیزه زندان)

ماده ۴۹- کلیه پرونده های زندانیان اعم از متهم یا محکوم بایستی ملصق به عکس و حاوی برگ انگشت نگاری و شرح حال و خلاصه پیشینه شخصی، خانوادگی، اجتماعی و کیفری آنها به امضای مسئول بایگانی زندان باشد.

ماده ۵۰- برای هر زندانی کارت شناسایی ملصق به عکس شامل مشخصات کامل به شرح مندرج در ماده ۴۴ تهیه و در هر گونه نقل و انتقالی به عنوان معرف و مبین مشخصات زندانی مورد استناد و استفاده لازم قرار می گیرد.

ماده ۵۱- رییس زندان یا جانشین او مکلف است هر روز اول وقت اداری از زندانیان تازه وارد بازدید نموده و الزام اجرای مقررات و مراعات نظم و انضباط را در محیط بازداشتگاه و زندان به آنان تفهیم و دفترچه راهنمای مقررات و وظایف زندانیان را بین آنها توزیع نماید.

ماده ۵۲ - در صورت فقدان منع قانونی، هر زندانی می‌تواند در اسرع وقت به وسایل ممکن به یکی از نزدیکان مورد اعتماد خود اطلاع دهد که در زندان حضور یافته نسبت به تحویل اشیا و لوازم شخصی او با حضور خود زندانی اقدام نماید، در هر نوبت صورتمجلس تحویل و تحول بایستی در دفاتر نگهداری و انبار زندان یا بازداشتگاه و پرونده زندانی ثبت شود.

ماده ۵۳ - هر گاه زندانی کتبا تقاضا نماید که اشیا و لوازم شخصی خود را به وسیله پست سفارشی یا به وسیله مطمئن دیگر برای یکبار بستگان خویش ارسال دارد نسبت به بسته بندی و لاک و مهر آن با تنظیم صورتمجلس به امضای خود زندانی و مسئول امور نگهداری و انباردار حاوی مشخصات و جزییات و تعداد محتویات بسته اقدام می‌گردد. هزینه بسته بندی و حمل آن به عهده زندانی می‌باشد.

ماده ۵۴ - در صورتی که زندانی نتواند شخص مطمئن را برای تحویل دادن اسناد و اشیا و لوازم شخصی و قیمتی خود معرفی نماید، تعیین تکلیف و محل و نحوه سپردن و نگهداری آن در محلی غیر از زندان از قبیل صندوق امانات پستی یا یکی از بانکها و غیره موکول به تقاضای کتبی زندانی خواهد بود.

هزینه نگهداری به عهده زندانی است.

ماده ۵۵ - هنگام انتقال زندانی به زندان دیگر باید تشریفات تحویل و تحول و بسته بندی لوازم و اشیا دیگر او با تنظیم صورتمجلس و ثبت مراتب در دفاتر نگهداری و انبار کاملاً انجام شده و یک نسخه از صورتمجلس به همراه زندانی به زندان مقصد ارسال شود.

ماده ۵۶ - زندانیان مجاز هستند در زندان فقط از لوازم و اشیا شخصی زیر استفاده نمایند در غیر این صورت طبق نظر شورای انضباطی با آنها برخورد خواهد شد.

کتاب و نشریات مجاز، خمیر دندان و مسواک غیر فلزی، جای صابون غیر فلزی، صابون و شامپو، ابر حمام، شانه غیر فلزی، دو عدد حوله کوچک، دو جفت جوراب، لباس زیر بنا به ضرورت بهداشتی، نوشت افزار (کاغذ، پاکت، مداد، خودکار) عینک طبی و لوازم بهداشتی دیگر با اجازه بهداری زندان، ناخن گیر فاقد چاقو، ماشین اصلاح دستی، رادیو یک موج باطری دار.

ماده ۵۷ - به استثنای لوازم مذکور در ماده فوق نگهداری و استفاده از اشیا دیگر موکول به پیشنهاد رییس زندان و تصویب مدیر کل استان می‌باشد.

ماده ۵۸ - زندانی حق آوردن لوازم و ابزار کار از کارگاه و آموزشگاه رابه داخل زندان یا بازداشتگاه ندارد.

ماده ۵۹ - در هر زندان قسمتی به نام تشخیص به منظور شناخت شخصیت زندانیان و طبقه بندی آنان با استفاده از خدمات کارشناسان متخصص تشکیل می‌گردد که تهیه و تنظیم و نگهداری پرونده شخصیتی زندانی به شرح مواد بعدی به عهده این قسمت است.

ماده ۶۰ - محکومان حداکثر دو ماه در قسمت پذیرش و تشخیص تحت آزمایشهای پزشکی، روانپزشکی، آزمونهای روانشناسی و شناخت شخصیت و استعداد قرار گرفته و میزان سلامت جسمی و روانی، معلومات و اطلاعات مذهبی و علمی و فنی آنان از جهت شناخت شخصیت بررسی و تعیین می‌گردد.

مددکاران اجتماعی طبق فرمهای تنظیمی که بر اساس موازین اسلامی از سوی سازمان تهیه می‌شود در خصوص سوابق زندگی تحقیقات لازم به عمل آورده گزارش کاملی از گذشته محکوم ازدوران طفولیت تا زمان تنظیم گزارش در محیط‌های مختلف خانوادگی، تحصیلی، محلی، حرفه‌ای و غیره را با اظهار نظر خود تهیه می‌نمایند. در انقضای مدت اقامت زندانی در قسمت پذیرش و تشخیص، کلیه گزارشهای متخصصین در پرونده او متمرکز می‌شوند تا در شورای طبقه بندی مطرح شود.

ماده ۶۱ - در هر زندان شورایی با ترکیب زیر به نام شورای طبقه بندی زندانیان تشکیل می‌شود: مسئولین واحدهای قضایی، فرهنگی، انتظامی، رییس اندرزگاه مربوطه، یک نفر روانشناس و یک نفر مددکار که در قسمت تشخیص فعالیت می‌نماید با انتخاب رییس زندان.

تبصره ۱ - قاضی ناظر زندان می‌تواند در جلسات شورای طبقه بندی شرکت نماید.

تبصره ۲ - شورای طبقه بندی در اتخاذ تصمیمات مربوط به زندانیان حتی الامکان نظر واحد حفاظت و اطلاعات زندان را اخذ می‌نماید.

تبصره ۳ - انتخاب رییس شورا و تایید مصوبات آن به عهده رییس زندان است.

ماده ۶۲ - شورای طبقه بندی در موارد زیر اتخاذ تصمیم می‌نماید:

الف - تعیین و تقسیم محل استقرار زندانیان.

ب - اشتغال یا عدم اشتغال به کار زندانیان در مراکز اشتغال داخل و یا خارج زندان.

ج - اظهار نظر در زمینه احراز شرایط آزادی مشروط و عفو زندانیان با رعایت مقررات مربوطه.

تبصره ۱ - اشتغال به کار زندانیان در خارج از محوطه زندان مستلزم کسب موافقت مرجع قضایی مربوطه خواهد بود.

تبصره ۲ - نقل و انتقال زندانی در داخل زندان در اختیار رییس زندان می‌باشد.

ماده ۶۳ - شورای طبقه بندی هفته ای یک بار تشکیل و با حضور اکثریت اعضای رسمیت می‌یابد، تصمیمات شورا با اکثریت آرا قطعی و قابل اجراست. در صورت لزوم به دعوت رییس زندان جلسه فوق العاده تشکیل خواهد شد.

ماده ۶۴ - مدیر کل استان یا رییس زندان با تصویب شورای طبقه بندی و به منظور تشویق زندانیان پیشنهاد عفو یا آزادی مشروط آنها را به مراجع مندرج در بندهای ل و م ماده ۲۰ این آیین نامه تقدیم می‌دارند.

تبصره - اشتغال به کار زندانیان در صورت عدم ممنوعیت در حکم، پس از تصویب شورای طبقه بندی خواهد بود.

ماده ۶۵ - زندانیان حسب سابقه، سن، جنسیت، نوع جرم، تابعیت، مدت مجازات، وضع جسمانی و روانی و چگونگی شخصیت و استعداد به یکی از قسمتهای زندان یا موسسات تامینی و تربیتی معرفی می‌گردند.

تبصره - زندانیان زن می‌توانند اطفال خود را تا سن دو سال تمام به همراه داشته باشند. روسای زندانها می‌توانند در هر زندان نسبت به تفکیک و جداسازی اطفال ۲ سال تا ۶ سال در محل مجزا (مهدکودک) اقدام و یا نسبت به انتقال اطفال موصوف به بهزیستی یا موسسات نگهداری اطفال مبادرت نمایند.

فصل دوم - امور داخلی ، برنامه های روزانه ، تغذیه و بهداشت

ماده ۶۶ - در صورت امکان به هر زندانی یک اطاق با وسایل لازم داده می شود و هر گاه زندانیان به طور دسته جمعی نگهداری شوند باید منتهای کوشش و دقت را در انتخاب افراد یک گروه از حیث تناسب سن و جهات دیگر بخصوص به هنگام خواب به عمل آورده و مخصوصا در شب بازدید و نظارت بیشتری درباره آنان اعمال گردد.

ماده ۶۷ - لوازم آسایشگاه برای هر زندانی عبارت است از: تختخواب، تشک، بالش، دوتخته پتو، ملحفه برای پتو و تشک و بالش (تغییر محل این لوازم در آسایشگاه به دلخواه زندانی ممنوع است)

ماده ۶۸ - زندانیان مکلفند در حفظ و نگهداری و نظافت کامل لوازم زندان مراقبتهای لازم به عمل آورند.

ماده ۶۹ - زندانی به هیچ وجه حق روشن کردن آتش و استفاده از چراغ های خوراکی پزی و نگهداری نفت و بنزین و وسایل برقی و سایر مواد محترقه را در داخل زندان یا بازداشتگاه ندارد.

ماده ۷۰ - برنامه روزانه زندانها و بازداشتگاهها بایستی بدون تبعیض و استثنا درباره کلیه زندانیان یکسان به مورد اجرا گذاشته شود. برنامه زندانها و بازداشتگاه ها به شرح زیر است:

اذان صبح، بیدار باش و تا طلوع آفتاب انجام فرایض دینی و استحمام و نظافت آسایشگاه و انجام امور شخصی ، طلوع آفتاب ورزش اجباری صبحگاهی، صرف صبحانه و سپس شرکت در کلاس ها یا کارگاه ها، ظهر تا ۲ بعدازظهر انجام فرایض دینی و صرف نهار و استراحت، ۲ بعدازظهر به بعد شرکت در کلاسها یا کارگاهها، مغرب بجای آوردن فرایض دینی. شام و ساعت ۲۲ خاموشی.

تبصره - در صورتی که تلویزیون برنامه آموزشی مفیدی برای زندانیان داشته باشد ریاست زندان می تواند خاموشی را تا پایان برنامه تلویزیون به تاخیر اندازد.

ماده ۷۱ - بیماران و افراد سالخورده با صدور گواهی معذوریت ازطرف پزشک زندان و تایید آن توسط مسئول بهداشتی برای مدتی که در گواهی تصریح می گردد از اجرای برنامه های روزانه معاف خواهند بود.

ماده ۷۲ - در موقع امتحانات بنا به ضرورت، برای مطالعه و به منظور تشویق زندانیان با کسب اجازه کتبی از مسئول زندان، استفاده از روشنایی با رعایت سکوت کامل بدون ایجاد مزاحمت برای دیگران مجاز می باشد.

ماده ۷۳ - پس از خاموشی باید در محوطه زندان سکوت کامل برقرار باشد. همچنین در موقع کار و تحصیل و گردش و ورزش و تفریحات سالم و انجام وظایف جاری رعایت نزاکت و ادب و احترام و متانت در گفتار و کردار و رفتار در همه جا و تمام ساعات شبانه روز الزامی است.

ماده ۷۴ - فریاد زدن، آواز خواندن با صدای بلند ، جر و بحث و گفتگو های تند که محل امنیت زندان گردد، مشاجره و ارتکاب هر عمل فردی یا دسته جمعی که نظم و آرامش داخل زندان را مختل سازد، صحبت و اشاره کردن به هر نحوی از آنها از پنجره های زندان با خارج مطلقا ممنوع است.

ماده ۷۵ - بازدید بدنی و لوازم همراه زندانیان هنگام ورود و خروج به زندان و آسایشگاه به هر علتی، الزامی است.

ماده ۷۶- زندانیان باید مطابق موازین اسلامی تحت نظارت مراقبین مسئول امور تربیتی زندان بوده و از آنان حداقل روزی دو نوبت صبحها قبل از شروع ورزش و شبها موقع ورود به آسایشگاه سرشماری به عمل آید.

ماده ۷۷- محل کار و آسایشگاه و اشیای زندانی مطابق دستور رییس زندان یا جانشین او بازرسی می شود. تمرد یا مقاومت در برابر مأموران بازرسی و سرپیچی از اجرای دستور آنها موجب تنبیهات انضباطی متمد خواهد شد.

ماده ۷۸- برای حفظ آرامش و امنیت داخل زندان و بازداشتگاه باید حداقل ماهی یکبار کلیه اماکن و لوازم و اشیای زندانیان به وسیله گروهی با انتخاب رییس زندان یا جانشین او و تحت تعلیم و نظارت آنان بازرسی شود و با تنظیم صورتمجلس گزارش کار به طور مرتب در پوشه مخصوص بازرسی زندان یا بازداشتگاه بایگانی شود.

ماده ۷۹- میخ زدن یا نوشتن روی دیوارهای زندان یا بازداشتگاه، ترسیم و نقاشی و الصاق عکس و هرگونه نوشته ای در آسایشگاه ممنوع است مگر در موارد خاص با اجازه رییس زندان.

ماده ۸۰- دست زدن زندانیان به سیم کشی و تغییر محل لوازم الکتریکی یا تعویض آن به وسیله زندانیان در زندان و بازداشتگاه به کلی ممنوع است.

ماده ۸۱- زندانی باید هر روز صبح قبل از خروج از آسایشگاه نسبت به نظافت اطاق و لوازم آن و مرتب کردن رختخواب خود اقدام نماید. آویزان کردن لباس و لوازم شخصی در آسایشگاه ممنوع است بدین منظور اشکافهای مخصوص تهیه و در اختیار زندانیان قرار می گیرد.

ماده ۸۲- استعمال دخانیات در اماکن مسقف مطلقاً ممنوع است، مسئولین مربوطه در زندان مکلفند تمهیدات لازم جهت ترک سیگار را فراهم نمایند.

ماده ۸۳- زندانیان مجاز به نگهداری و همراه داشتن پول در زندان نمی باشند و جهت رفع نیازمندی ها و احتیاجاتشان مسئولین زندان مکلفند با استفاده از روشهای قابل اجرا تمهیداتی را فراهم نموده تا زندانیان بتوانند از محل موجودی خود نسبت به خرید از فروشگاهها و تهیه سایر مایحتاج خود اقدام نمایند. دستورالعمل موضوع این ماده از سوی سازمان به اداره کل زندانها ابلاغ خواهد شد.

تبصره - در صورت کشف وجوه نقدی و اوراق بهادار چنانچه زندانی، از وجه نقد استفاده های نامشروع، از قبیل قماربازی و دادن رشوه نماید، وجوه مذکور توقیف و مراتب طی گزارشی به مرجع قضایی ارسال می گردد و چنانچه استفاده های نامشروع از آن به عمل نیامده باشد ضمن طرح موضوع در شورای انضباطی وجوه مزبور به حساب وی منظور گردیده و در مورد اوراق بهادار حسب مورد تصمیم قانونی اتخاذ می گردد.

ماده ۸۴- در صورت کشف اشیای ممنوعه چنانچه صرف نگهداری آنها جرم باشد، موضوع طی گزارشی به مرجع قضایی جهت اتخاذ تصمیم ارسال می گردد و در غیر این صورت ضمن طرح در شورای انضباطی تا پایان مدت حبس اشیای مذکور توقیف و نگهداری و یا طی صورتجلسه تحویل خانواده زندانی می شود.

ماده ۸۵- مواد مذکور دو ماده فوق در سه نسخه صورتجلسه شده یک نسخه نزد مرجع قضایی مربوطه و یک نسخه در پرونده زندانی بایگانی و نسخه دیگر به زندانی تحویل می گردد.

ماده ۸۶- پوشیدن لباس مخصوص زندانی ، برای زندانیان الزامی نیست مگر به تشخیص رییس زندان.

تبصره - در مواردی که پوشیدن لباس مخصوص زندانی الزامی باشد ، رنگ و شکل لباس زندانیان در سراسر کشور متحدالشکل بوده و بر حسب فصول و مناطق مختلف و چگونگی و میزان آن از سوی سازمان تعیین خواهد شد. در اینگونه موارد زندانیان می توانند با کسب اجازه از رییس زندان بر حسب ضرورت پزشکی و بهداشتی از البسه زیر شخصی و یا لباس اضافی و کمرست طبی استفاده نمایند و این عمل نباید وضع شکل لباس مخصوص زندان را تغییر دهد.

ماده ۸۷- به تشخیص دایره مددکاری از سوی زندان سالیانه به زندانیان نیازمند به میزان مناسب لباس داده شده و مایحتاج بهداشتی ضروری زندانیان نسوان نیز تامین می شود.

تبصره - استفاده از بند شلوار و کمر بند و نظایر آن بجز (هنگام) شرکت در برنامه های ورزشی که از سوی سازمان مجاز تشخیص داده می شود ممنوع می باشد.

ماده ۸۸- برنامه غذایی زندانیان به تناسب فصول سال به وسیله مدیر کل هر استان تصویب و به زندانها ابلاغ می گردد. ادارات مالی و تدارکاتی و انبارهای زندان بر طبق برنامه تنظیمی نسبت به تامین اعتبار و تهیه و تحویل مواد اولیه و دقت در مرغوبیت نوع آن اقدام می نمایند.

تبصره - مدیران کل استانها می بایست با توجه به شرایط و احتیاجات اقلیمی هر محل نسبت به تغییرات برنامه غذایی در محدوده اعتبار مصوب اقدام نمایند.

ماده ۸۹- غذای روزانه در سه وعده به ترتیب زیر به زندانیان داده می شود: صبحانه، نهار، شام و اغذیه لازم که دارای کالری و ویتامین های کافی باشد طبق برنامه های غذایی مصوب و متناسب با شرایط آب و هوا در هر محل با چای و آب آشامیدنی سالم در اختیار زندانیان گذارده می شود. در تهیه وسایل ضروری برای جلوگیری از فساد مواد اولیه خواروبار و در نظیف ظروف و محوطه آشپزخانه از طرف مسئولان مربوطه اهتمام کافی و مستمر به عمل آید.

تبصره ۱- زندانیان باید غذای خود را در صورت امکان در سالن غذاخوری زندان صرف نمایند.

تبصره ۲- زندانیان بیمار طبق برنامه و نظریه پزشک معالج در مدتی که برای آنان تعیین شده است از غذای مخصوص بهداشتی استفاده خواهند نمود.

ماده ۹۰- برنامه روزانه زندانیان و برنامه غذایی آنان در ماه مبارک رمضان از سوی سازمان اعلام خواهد شد.

ماده ۹۱- حداقل برنامه غذایی عبارت است از:

نان و پنیر و چای برای صبحانه و نهار یا شام ، سبزیجات تازه یا خشک ، برنج ، سیب زمینی ، پیاز ، حبوبات ، انواع لبنیات ، تخم مرغ و میوه فصل می باشد و در هر هفته حداقل سه بار به زندانیان نهار یا شام با گوشت داده می شود.

تبصره - نوع غذا برای کلیه زندانیان هر زندان یکسان طبخ و توزیع می گردد.

ماده ۹۲- لوازم غذاخوری برای هر زندانی عبارت است از: بشقاب - کاسه - لیوان و قاشق (در صورت امکان از جنس ملامین)

ماده ۹۳ - نظافت آشپزخانه، سالن غذاخوری، شستشو و خشک کردن ظروف و لوازم آنها بدون تبعیض و استثنا طبق برنامه زندان به عهده کلیه زندانیان می‌باشد.

ماده ۹۴ - در داخل زندانها به اندازه احتیاج با سرمایه بنگاه تعاون، حرفه آموزی و صنایع زندانیان کشور و یا زندان، فروشگاه های لازم تاسیس و رییس زندان از نظر حفاظت و مسئولیتی که به عهده دارد بر آنها نظارت خواهد داشت.

تبصره ۱ - تعیین اجناس و مواد مجاز برای فروش در فروشگاههای زندان با توجه به ضرورت حفظ بهداشت و امنیت داخلی زندان با رییس زندان و تعیین نرخ حسب مورد با بنگاه تعاون، حرفه آموزی و صنایع زندانیان کشور یا زندان است.

تبصره ۲ - اجناس و لوازم فروشگاه های زندان باید به قیمت عادلانه روز بوده و در صورت وجود اجناس تعاونی الزاما قیمت تعاونی فروخته شود.

تبصره ۳ - صورت ریز مواد و اجناس موجود به نرخ عادلانه به امضای مسئول فروشگاههای زندان در تابلویی که به همین منظور در مدخل فروشگاه نصب می‌گردد درج و در معرض دید مشتریان گذارده می‌شود.

تبصره ۴ - روسای زندانها مکلفند نظارت کامل بر نرخ اجناس داشته باشند و چنانچه تخلفی صورت گیرد متخلفین را به مراجع مربوطه معرفی نمایند.

ماده ۹۵ - زندانیان و ملاقات کنندگان می‌توانند اقلام مورد نیاز خود را از فروشگاههای داخل زندان تهیه نمایند. مگر این که زندانی به علت تنبیه انضباطی یا دستور پزشک از این امر منع گردیده باشد.

تبصره - فروش لوازم تجملی و مواد محرکه و دارو و وسایل برقی در فروشگاههای زندان ممنوع است.

ماده ۹۶ - وضع اماکن زندان عموما و آسایشگاه زندانیان خصوصا باید منطبق با اصول بهداشتی باشد.

ماده ۹۷ - نظافت داخل آسایشگاه، راهروها، حیاط هواخوری، سرویس ها، سالن اجتماعات، نمازخانه، کتابخانه، کارگاه ها و موسسات صنعتی، کشاورزی و خدمات و امثال آن تحت برنامه ریزی و نظارت زندان به عهده زندانیان است. اجیر کردن زندانی توسط زندانی دیگر به هر نحو ممنوع است.

تبصره - با زندانیان بیمار و سالخوردهگان و کسانی که قادر به انجام کارهایی از قبیل موضوع ماده فوق نباشند وفق ماده ۷۱ رفتار خواهد شد.

ماده ۹۸ - بهداری زندان مکلف است حداقل ماهی یکبار نسبت به تست پزشکی کلیه زندانیان اقدام نماید.

ماده ۹۹ - حتی الامکان باید ترتیبی اتخاذ شود که احتیاجات درمانی و بهداشتی زندانیان بیمار در داخل زندان تامین شود تا به انتقال زندانی به خارج از زندان نیازی نباشد. معهدا در موارد ضروری خروج زندانی از زندان برای معالجه بایستی با تایید بهداری زندان و اجازه رییس زندان و موافقت قاضی ناظر زندان باشد. در موارد فوری زندانی بیمار به دستور پزشک یا بهداری زندان و اجازه رییس زندان یا جانشین او به بیمارستان اعزام می‌گردد و مراتب باید در اسرع وقت کتبا به مرجع قضایی ذی صلاح گزارش شود.

تبصره - مراجع قضایی و مسئولین زندانها موظفند وضع زندانیان بیمار صعب العلاج یا غیر قابل علاج را رسیدگی و حسب مورد مطابق مقررات به آنان مرخصی اعطا یا با رعایت سایر مقررات مربوطه از طریق عفو یا آزادی مشروط موجبات آزادی آنان را فراهم نمایند.

ماده ۱۰۰ - هزینه درمان عوارض و بیماریهایی که ضرورت یا فوریت درمان ندارند و یا در اثر تقصیر ناشی شده است ، به عده زندانی و یا مقصر می باشد.

ماده ۱۰۱ - کلیه اماکن زندان باید حداقل ماهی یکبار ضدعفونی شود مگر این که به علت ظهور حشرات یا بروز اپیدمی و اشاعه ویروس ، بیماریهای موسمی و محلی ایجاب نماید زودتر از موعد مقرر نسبت به گندزدایی لوازم مربوطه و سمپاشی اطاقها در محوطه زندان اقدام شود.

ماده ۱۰۲ - در کارگاهها و اماکنی که زندانیان در آن به کار اشتغال دارند پنجرهها باید به اندازه کافی وسیع باشد تا نور و هوای آزاد به قدر کافی داخل شود و در صورت لزوم برای کار و مطالعه آنها نور مصنوعی فراهم گردد. مجاری فاضلاب همیشه باید باز باشد و در رفع عفونت و آلودگی در محوطه و اماکن زندانها مراقبت و اقدام لازم و دائم به عمل آید.

ماده ۱۰۳ - در هر زندان باید وسایل استحمام زندانیان فراهم بوده و زندانی به محض ورود به زندان استحمام نماید.

ماده ۱۰۴ - گرمابه و مستراح و دستشویی زندان باید همیشه تمیز و نظیف باشد و به اندازه کافی دوش سرد و گرم در دسترس زندانیان گذاشته شود تا بتوانند با توجه به فصول سال حداقل در هفته یکبار استحمام نمایند.

ماده ۱۰۵ - تراشیدن موی سر زندانی الزامی نیست ، مگر به موجب رای مرجع قضایی و یا در جرایم معینه ابلاغی از سوی سازمان.

ماده ۱۰۶ - بهداری زندان مکلف است برای پیشگیری از سرایت بیماری های واگیردار مانند بیماریهای آمیزشی و سل و غیره اقدام و با استفاده از همکاری و کمکهای مالی و فنی وزارتخانه ها و موسسات و انجمنها نسبت به تهیه محل و دارو برای درمان کامل بیماران مذکور و همچنین معتادان مواد مخدر یا الکل اقدام نماید.

ماده ۱۰۷ - بهداری زندان موظف است از زندانی تازه وارد معاینات کامل پزشکی به عمل آورده در صورت لزوم با انجام آزمایشهای تشخیص طبی برنامه ریزی و حسب مورد نسبت به درمان یا معرفی وی به مراکز مربوطه اقدام و کلیه اقدامات پزشکی در پرونده زندانی درج گردد.

ماده ۱۰۸ - هر گاه زندانی تازه وارد نسخه یا دارویی همراه داشته باشد اخذ و در اختیار بهداری زندان قرار می گیرد تا به تجویز پزشک به او داده شود و هر گاه دارو جنبه حیاتی برای زندانی دارد بایستی فوراً پس از معاینه و تجویز پزشک در اختیار وی قرار گیرد.

ماده ۱۰۹ - هر زندانی به محض احساس کسالت جریان را به مسئول امور نگهداری زندان اطلاع داده و با اخذ معرفی نامه به بهداری زندان اعزام و دارو و دستورهایی لازم پزشکی را دریافت می دارد.

ماده ۱۱۰ - زندانی باید در حضور پزشک یا پزشکیار و یا سایر مسئولین داروی مورد احتیاج را مصرف نماید. نگهداری دارو در آسایشگاه ممنوع است، مگر در مواقع ضروری و با تشخیص پزشک.

ماده ۱۱۱- با تشخیص پزشک بهداری زندان در صورت ضرورت، زندانی بیمار در بیمارستان زندان بستری خواهد شد. گواهی تشخیص ضرورت کتبا باید در پرونده بیمار قید گردد.

ماده ۱۱۲- زندانیان مبتلا به بیماریهای روانی، واگیردار و پرخطر باید با لحاظ نظر پزشک متخصص و نیز سیاستهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به صورت مجزا نگهداری و معالجه شوند.

ماده ۱۱۳- سازمان می تواند در صورت لزوم نسبت به بیمه درمانی زندانیان و یا انعقاد قرارداد با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اقدام نماید.

ماده ۱۱۴- معاینه و عنداللزوم معالجه زندانیان بیمار به عهده زندان است.

تبصره - در صورت نیاز زندانیان بی بضاعت، به زندان مصنوعی، عصا، اعضای مصنوعی، صندلی چرخدار و عینک، انجمن حمایت از زندانیان مکلف به تامین آن می باشد.

ماده ۱۱۵- تمارض زندانیان به هر نحو از انجا به تشخیص پزشک زندان موجب تنبیه انضباطی خواهد بود.

ماده ۱۱۶- رییس بهداری زندان موظف است همه روزه اول وقت از کلیه زندانیان بیمار که در بیمارستان زندان بستری هستند عیادت نموده و پس از پرسش از وضعیت آنان و حصول اطمینان از حسن مراقبت پزشکان و پرستاران نسبت به معالجه و تغذیه صحیح بیماران نظارت کامل و مستمری به عمل آورد.

تبصره - رییس بهداری هر زندان باید پزشک باشد و در مراکزی که این امکان وجود ندارد، فرد مطلع و آشنا به مسایل پزشکی عهده دار این مسئولیت خواهد بود.

ماده ۱۱۷- در صورت فوت زندانی، رییس زندان مکلف است مراتب را فوراً به مرجع قضایی محل و پزشک قانونی و قاضی ناظر زندان اعلام و پس از صدور مجوز از سوی مرجع قضایی مربوطه جنازه را حسب مورد به بستگان او تحویل و یا پس از تشییع، دفن نموده و وجوه و لوازم شخصی او با نظر قاضی ناظر زندان بر طبق صورت مجلس و رعایت نکات لازم به ورثه قانونی وی تحویل و رسید اخذ گردد.

هر گاه متوفی بدون وارث باشد باید در اسرع وقت با نظر مقام قضایی ذی صلاح نسبت به تعیین تکلیف لوازم شخصی او در زندان اقدام شود و در صورت امکان تجهیز متوفی با اذن اولیا باشد.

فصل سوم - اشتغال و حرفه آموری

ماده ۱۱۸- سازمان با هدف فراگیر نمودن برنامه های اصلاحی و تربیتی و به منظور کمک به رفع مشکلات مادی و معنوی زندانیان و خانواده آنان و نیل به خودکفایی می تواند از محل جذب کمکهای مردمی و موسسات خیریه یا درآمد حاصل از موسسات صنعتی، کشاورزی، خدماتی و فرهنگی و بودجه مصوب اعتبار لازم را تامین و هزینه نماید.

ماده ۱۱۹- سازمان می تواند در جهت ایجاد اشتغال برای زندانیان داوطلب کار با استفاده از امکانات سازمان و یا کمکهای دولتی و یا از طریق دریافت وام یا با مشارکت بانکها و ارگانهای دولتی، تعاونی ها و یا بخش خصوصی اقدام نماید.

ماده ۱۲۰- زندانیان داوطلب پس از آزمایشهای لازم و تشخیص استعداد و ذوق و تخصص آنها با کسب نظر شورای طبقه بندی و رعایت مقررات این آیین نامه در کارگاههای داخل زندان یا موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی خارج زندان به کار گمارده می شوند.

ماده ۱۲۱- زندانیان باید به حرفه هایی که مستلزم دیدن دوره های تعلیماتی برای کسب مهارت و تخصص می باشد و از طرف سازمان ابلاغ می شود به کار گمارده شوند تا در طول زمان بتوانند با طی مراحل مختلف آموزشی به اخذ گواهینامه مهارت فنی در رشته مخصوص نایل گردند.

ماده ۱۲۲- زندانیان می توانند با موافقت رییس زندان در ساعات بیکاری و فراغت در آسایشگاه خود به کارهای دستی اشتغال داشته باشند. مواد اولیه این نوع کارها منحصر از طریق فروشگاه زندان در اختیار آنان گذاشته می شود.

تبصره ۱- هر گاه زندانی نتواند با سرمایه خود اقدام به تهیه مواد اولیه و لوازم مربوطه نماید، این مواد و لوازم از طریق زندان یا انجمن حمایت از زندانیان تهیه و در اختیار وی گذارده خواهد شد. در این صورت پس از کسر هزینه تهیه لوازم اولیه یک چهارم از سود حاصله به عنوان سهم سرمایه برداشت و به حساب صندوق زندان یا انجمن حمایت از زندانیان واریز و بقیه به حساب زندانی منظور می گردد.

تبصره ۲- زندانی مجاز است کاردستی خود را پس از قیمت گذاری توسط زندان و یا با استفاده از نظر خبره به هر نحو که خود می داند به زندان یا به اشخاص دیگر واگذار یا به فروش برساند. در صورت فروش یا واگذاری به غیر قیمت فروش نباید از قیمت تعیین شده توسط زندان کمتر باشد.

ماده ۱۲۳- ساعات کار و استراحت زندانیان در موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی داخل یا خارج زندان با توجه به موقعیت محل و نوع و کیفیت کار و با رعایت فصل دوم از بخش دو این آیین نامه از طرف رییس کارگاه یا موسسه مربوطه با هماهنگی رییس زندان تعیین و به مورد اجرا گذاشته می شود.

ماده ۱۲۴- مزد روزانه زندانیان به تناسب درجه مهارت و کاردانی هر یک از آنان و میزان و نوع کاری که انجام می دهند به وسیله مدیرکل استان تعیین می شود.

ماده ۱۲۵- مزد ماهیانه کار زندانی به شرح زیر تقسیم می گردد:

۱- پنجاه درصد (۵۰٪) به حساب بانکی سرپرست موقت عائله تحت تکفل زندانی واریز گردد.

۲- بیست و پنج درصد (۲۵٪) به حساب زندانی واریز می شود که در موقع آزادی به او پرداخت گردد.

۳- بیست درصد (۲۰٪) به حساب خود زندانی برای مخارج ضروری پرداخت می شود.

۴- پنج درصد (۵٪) برای جبران خسارت و حوادث ناشی از کار براساس قرارداد فی مابین سازمان و زندانیان شاغل اختصاص داده خواهد شد.

تبصره - در صورتی که زندانی فاقد عائله تحت تکفل باشد مبلغ ۵۰٪ دستمزد مذکور در بند (۱) نیز به حساب زندانی واریز می گردد.

ماده ۱۲۶ - در موقع انتقال زندانی به زندان یا موسسه دیگر در اسرع وقت کلیه مطالبات او پس از تسویه حساب کامل به محل زندان جدید حواله و منتقل می‌شود.

ماده ۱۲۷ - موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی مکلفند:

الف - در صورت بروز حوادث ناشی از کار هزینه خسارت وارده به زندانیان را از محل پنج درصد (۵٪) موضوع بند ۴ ماده ۱۲۵ پرداخت نمایند.

ب - کلیه مقررات ایمنی، حفاظتی، بهداشتی را طبق ضوابط قانونی رعایت نمایند.

ج - دفاتر رسمی زیر را در کلیه کارگاهها و موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی به هر شکل که اداره می‌شود تنظیم نمایند:

۱- دفتر روزانه

۲- دفتر کل

۳- دفتر در آمد

۴- دفتر اموال

۵- دفتر سفارشات

۶- دفتر صندوق

۷- دفتر دستمزد زندانیان

۸- دفتر انبار

۹- دفتر حساب در آمد و هزینه شخصی زندانیان به منظور تعیین و اعلام موجودی هفتگی پس انداز قابل پرداخت آنان به فروشگاههای زندان.

تبصره ۱ - پرداخت موجودی حساب پس انداز هنگام آزادی به شرط آن که منع قانونی نداشته باشد پس از تسویه حساب از کلیه قسمتهای زندان بلامانع است.

تبصره ۲ - در صورت رایانه‌ای شدن واحد مربوطه مندرجات دفاتر مزبور به رایانه منتقل خواهد شد.

ماده ۱۲۸ - نحوه اداره کارگاه ها و موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی به شرح ذیل خواهد بود:

الف - مسئولیت اداره امور کارگاه ها و موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی از حیث نوع و میزان تولید، کیفیت و کمیت کار، خرید و فروش و معاملات و انعقاد و انجام قراردادها و مسایل فنی و تخصصی و سایر موارد از این قبیل بر عهده مدیریت کارگاه یا موسسات می‌باشد.

ب - مسئولیت امور انتظامی و امنیتی و در اختیار قرار دادن کارگران، نحوه و کیفیت اعزام آنان به کارگاه و نیازهای فرهنگی و بهداشتی زندانیان بر عهده رییس زندان می‌باشد.

ماده ۱۲۹ - استفاده از زندانیان در امور نگهداری و انتظامی و اداری زندان و دیگر دستگاهها ممنوع است.

ماده ۱۳۰ - انجام امور خدماتی داخل بندها و اندرزگاهها و موسسات صنعتی، خدماتی و کشاورزی و همچنین کارگاه ها به طور نوبتی بدون تبعیض توسط زندانیان انجام می‌گیرد.

تبصره - اگر زندانی بدون عذر موجه از انجام وظایف محوله در داخل زندان و موسسات وابسته خودداری نماید تخلف و به تشخیص شورای انضباطی موجب تنبیه انضباطی است.

فصل چهارم - فعالیتهای آموزشی، فرهنگی و تربیتی

ماده ۱۳۱ - به منظور سواد آموزی و ارتقای سطح معلومات و جلوگیری از اتلاف وقت زندانیان و همچنین تقویت اراده و پرورش فکر و استعدادهای نهفته آنان در کلیه زندانها از طریق وزارتخانه های مربوطه و موسسات آموزشی، علمی و فنی، حرفه‌ای و دولتی یا وابسته به دولت و یا سازمانهای خیریه و نهضت سواد آموزی، تحت نظر واحدهای مربوط در زندان، آموزش فنی، حرفه‌ای و مذهبی داده می‌شود.

ماده ۱۳۲ - زندانیان در مدت اقامت خود در زندان با توجه به مدت محکومیت شان و کیفیت و نوع برنامه های آموزش علمی، دینی و فنی حرفه‌ای پیش بینی شده در زندان ها به فراگیری سواد و ادامه تحصیلات علمی، دینی و حرفه‌ای اشتغال خواهند داشت.

تبصره - شرکت افراد بیسواد کمتر از شصت سال در کلاسهای سوادآموزی اجباری است، عدم شرکت در کلاسهای مزبور می‌تواند موجب محرومیت از امتیازات گردد.

ماده ۱۳۳ - تدریس در آموزشگاههای علمی و فنی حرفه‌ای زندانها با همکاری وزارتخانه ها و سازمانها و موسسات آموزش علمی و فنی حرفه‌ای وسیله مربیان علمی حرفه ای و طبق برنامه تنظیمی توسط واحدهای مربوطه در زندان انجام می‌گیرد.

ماده ۱۳۴ - آزمون سالیانه باید مطابق برنامه رسمی دستگاه های مربوط در داخل زندانها به عمل آید و به محصل هر کلاس گواهینامه رسمی بدون اشاره به زندانی بودن او با انجام تشریفات خاص که جنبه تشویق به تحصیل داشته باشد اعطا می‌گردد.

ماده ۱۳۵ - به منظور کمک به بازسازی اجتماعی زندانیان و جذب کامل آنها در محیط اجتماعی، سازمان مکلف است وسایل تحصیل ابتدایی، راهنمایی، متوسطه و عالی و دوره های تخصصی، علمی و فنی، حرفه‌ای را برای علاقه مندان به ادامه تحصیل از طرق اجرای برنامه های عادی یا مکاتبه ای با رعایت مقررات مربوط از طریق وزارتخانه ها و موسسات ذی ربط در داخل زندان فراهم نماید.

ماده ۱۳۶ - پرداخت هزینه‌های مربوطه به تحصیلات عالی از طریق برنامه‌های عادی یا مکاتبه‌ای با خود زندانی است. زندان مکلف است به هزینه زندانی کتب و وسایل لازم را تهیه و در اختیار او قراردهد.

تبصره - در صورتی که زندانی به جهت عدم بضاعت قادر به پرداخت هزینه‌های مذکور در این ماده نباشد پرداخت هزینه‌ها از طریق انجمن حمایت از زندانیان صورت می‌گیرد.

ماده ۱۳۷ - امتحانات نهایی ابتدایی، راهنمایی، متوسطه و عالی با نظارت مستقیم وزارتخانه‌ها و موسسات مربوطه در داخل زندان انجام می‌شود.

ماده ۱۳۸ - زندانی با موافقت رییس زندان به عنوان فعالیت های فردی و ممتاز علاوه بر اجرای برنامه های تحصیلی می‌تواند مطالعات دانشگاهی، فنی، حرفه‌ای و تحقیقاتی خود را شخصا در زندان انجام دهد و وسایل و لوازم مورد نیاز خود را با رعایت نظامات داخلی زندانها به هزینه شخصی خود و در صورت امکان به هزینه دولت از طریق مسئولین برنامه‌های آموزشی زندان تدارک نماید.

ماده ۱۳۹ - در هر زندان با جلب کمک و همکاری وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و موسسات کتابخانه مجهزی با توجه به تعداد زندانیان تاسیس و کتب علمی مذهبی، اخلاقی و فنی در حد نیاز برای مطالعه زندانیان تهیه می‌شود. زندانیان می‌توانند در ساعات مقرر در کتابخانه به مطالعه پرداخته و با اجازه مسئولین کتابخانه به طور امانت از کتابخانه کتاب اخذ نموده، سپس با رعایت نظافت کامل و بدون عیب و نقص آن را عینا به کتابخانه مسترد نمایند.

ماده ۱۴۰ - هر زندانی که نسبت به حفظ نظافت و یا اعاده به موقع کتاب به کتابخانه مسامحه نماید با نظر مسئول کتابخانه و موافقت رییس زندان از عهده غرامت مربوطه برخوردار آید.

ماده ۱۴۱ - استفاده از مجلات و روزنامه‌های مجاز در داخل زندان بلامانع است.

ماده ۱۴۲ - با جلب کمک و همکاری نهادهای ذی ربط در زندان وسایل آموزشی سمعی بصری لازم جهت زندانیان تدارک و تامین می‌گردد.

ماده ۱۴۳ - هنگام پذیرش زندانی دین رسمی او در برگه پرسشنامه درج و به منظور تقویت و تحکیم مبانی دینی زندانیان و اجرای آداب و مراسم دینی آنان با جلب کمک وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از طریق مسئولین مربوطه زندان (در زندان محل) وسیله و تسهیلات لازم جهت انجام فرایض دینی آنها فراهم می‌گردد.

ماده ۱۴۴ - هر زندانی که دارای یکی از ادیان رسمی کشور باشد می‌تواند در آسایشگاه عمومی یا انفرادی خود یک جلد کتاب آسمانی، کتاب دعا، سجاده و مهر نماز جهت اجرای فرایض دینی خود نگهداری نماید.

ماده ۱۴۵ - هر زندانی که دارای یکی از ادیان رسمی کشور باشد در صورت لزوم می‌تواند تقاضا نماید تا پس از موافقت رییس زندان نماینده مذهبی او در زندان حضور یافته در اجرای آداب و مسایل مذهبی او را هدایت و ارشاد نماید.

ماده ۱۴۶ - در هر زندان در صورت امکان وسایل و امکانات ورزشی و تربیت بدنی از قبیل تامین کادر مربیان ورزشی و تدارک سالن سرپوشیده و زمین و وسایل لازم برای ورزش های فردی و گروهی فراهم می‌گردد.

ماده ۱۴۷ - به منظور سلامت جسم و روح زندانیان، اجرای برنامه‌های ورزش صبحگاهی در زندانها برای زندانیانی که قادر به انجام ورزش می‌باشند، اجباری است و طبق برنامه ای که برای آنان تنظیم می‌شود باید حداقل روزانه نیم ساعت در هوای آزاد ورزش نمایند.

ماده ۱۴۸ - زندانی می‌تواند به پیشنهاد رییس زندان و موافقت مدیرکل مربوطه و مقامات قضایی با اجرای تشریفات قانونی و انتظامی در مسابقات ورزشی و فعالیت های فرهنگی و مذهبی خارج از زندان شرکت نماید.

تبصره - شرکت در مسابقات خارج از کشور از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۱۴۹ - به منظور پرورش افکار و استعداد های هنری و ارتقای سطح معلومات زندانیان به پیشنهاد معاونت امور فرهنگی و تربیتی موافقت رییس زندان و با جلب کمک و همکاری های وزارتخانه ها و موسسات و سازمان های ذی ربط ، در زندانها برنامه های نمایش ماهانه ترتیب داده می شود.

زندانیانی در نمایش های ماهانه ای شرکت خواهند کرد که رییس زندان از طرز کار و رفتار آنان رضایت داشته و صلاحیت اخلاقی آنها را شورای طبقه بندی تایید نماید. همچنین به منظور پرورش روح و جسم زندانیان با پیشنهاد رییس زندان و موافقت مدیر کل و تصویب شورای طبقه بندی و موافقت مقامات قضایی مربوطه ، زندانیانی که دارای حسن رفتار بوده و مقررات زندان را کاملاً اجرا می نمایند ، حداقل ماهی یکبار به نماز جمعه یا تفریحگاه های عمومی شهر که از سوی زندان به این کار اختصاص داده شده اعزام خواهند شد. بدیهی است حفاظت از زندانیان در چنین مواردی با رعایت مفاد این آیین نامه به عهده مأمورین انتظامی زندان خواهد بود و در صورت لزوم از سایر نیرو های انتظامی محل استفاده خواهد شد.

ماده ۱۵۰ - نمایش فیلم های آموزنده و اخلاقی تحت نظر معاونت فرهنگی و تربیتی در زندان با جلب کمک و همکاری ادارات و سازمان های مربوطه با رعایت ماده قبل بلامانع است.

ماده ۱۵۱ - زندانیان می توانند در ساعات فراغت خود با رعایت نظم و ترتیب طبق برنامه تنظیمی از برنامه های رادیو، تلویزیون استفاده نمایند.

ماده ۱۵۲ - متهمین واجد صلاحیت می توانند با صلاح دید مسئولین زندان از برنامه آموزشی، حرفه ای، تفریحی و ورزشی استفاده نمایند مگر این که به لحاظ عدم شایستگی اخلاقی و نوع و اهمیت جرم ارتكابی و یا دستور قضایی، اجتماع آنان با سایر متهمان و محکومان به مصلحت نباشد.

فصل پنجم - روابط عمومی

ماده ۱۵۳ - زندانیان می توانند از اخبار کشور از طریق وسایل ارتباط جمعی مجاز در داخل زندان مانند رادیو ، تلویزیون و حداقل یک روزنامه کثیرالانتشار اطلاع حاصل نمایند.

ماده ۱۵۴ - در صورت امکان در هر زندان می بایست زیر نظر واحد فرهنگی نشریه ماهانه منتشر و اطلاعات مربوط به فعالیتهای اصلاحی و ارشادی زندانیان و مقررات انتظامی زندان با درج مقالاتی که به وسیله مریبان یا زندانیان تهیه می شود در آن منعکس گردد. زندانی حق ندارد در ضمن مقالات خود کمک های مادی یا انجام خدمتی را از مردم طلب نماید و مطالب مندرج در نشریه داخلی زندان باید صرفاً واجد جنبه های اخلاقی، تربیتی، علمی، تفریحی و سرگرم کننده باشد.

ماده ۱۵۵ - اجازه بازدید از زندان به دستور کتبی مدیر کل زندانها علاوه بر مقامات رسمی کشور فقط به کسانی داده می شود که در رشته های مربوط به علوم مذهبی، اجتماعی، اخلاقی، تربیتی، جزایی و علوم اداره زندانها تدریس یا تحقیق می نمایند یا آنهایی که در انجمنهای خیریه به فعالیت های مذهبی، اجتماعی و اصلاح زندانیان عضویت دارند.

ماده ۱۵۶ - مقامات مجاز برای ورود به زندانها و موسسات تأمینی و تربیتی عبارتند از:

رییس قوه قضاییه، رییس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور، وزیر دادگستری، رییس سازمان و معاونین او، مدیران کل سازمان، بازرسان اعزامی رییس قوه قضاییه، مأموران دفاتر بازرسی و حفاظت اطلاعات سازمان، بازرسان سازمان بازرسی کل کشور طبق ابلاغ صادره، روسای دادگستری، قضات ناظر زندان در حوزه قضایی مربوطه، روسای دادگاهها در ارتباط با پرونده های مطروحه نزد آنان.

تبصره ۱ - اشخاص زیر با اطلاع و اجازه رییس زندان و رعایت سایر مقررات این آیین نامه در حدود وظایف و مشاغل خود و در صورت نیاز می توانند وارد زندان شوند:

مدیر عامل و رییس هیات مدیره و کارکنان و مددکاران انجمن حمایت از زندانیان شهرستان محل، دانشجویان و محققین با معرفی نامه رسمی از دانشکده یا موسسه مربوطه.

تبصره ۲ - ورود و خروج عوامل اطلاعاتی وزارت اطلاعات جهت انجام امور محوله پس از معرفی و هماهنگی لازم با سازمان صرفا در حدود قانون و مقررات تشکیل وزارت اطلاعات خواهد بود.

تبصره ۳ - ورود با سلاح گرم یا سرد به داخل زندانها به طور کلی ممنوع است و تخلف از آن بر حسب مورد موجب تعقیب انتظامی یا اداری خواهد بود.

ماده ۱۵۷ - عکسبرداری، رد و بدل کردن اشیا، نامه، حمل ضبط صوت، دوربین عکاسی، مواد ممنوعه و نظایر این قبیل اعمال برای بازدید کنندگان در مواقع بازدید ممنوع می باشد.

ماده ۱۵۸ - بازدید کنندگان باید قبلا اجازه مخصوص به امضای رییس زندان اخذ و به هنگام ورود برگ شناسایی و اجازه کتبی خود را به مسئول امور نگهداری زندان ارائه دهند، ساعت ورود و مشخصات کامل و علت بازدید و ساعت خروج آنها باید در دفتر مخصوص بازدید کنندگان ثبت گردد. هر گاه بازدید کننده نظرات اصلاحی یا انتقادی داشته باشد نتیجه مشاهدات و استنباطات خود را در دفتر مزبور منعکس می نماید در این صورت مراتب باید از طریق اداره کل به سازمان گزارش شود تا از این گونه همکاری ها و راهنمایی ها در بهبود وضع زندانها حداکثر استفاده به عمل آید.

ماده ۱۵۹ - تهیه فیلم و خبر و انتشار شرح احوال و عکس زندانیان به طوری که باعث شناسایی، هتک حیثیت و رسوایی آنان نشود و یا خود کتبا به آنها رضایت دهند، با اجازه معاونت امور فرهنگی و تربیتی سازمان مجاز خواهد بود.

ماده ۱۶۰ - انجام عقد نکاح و طلاق و تنظیم هر گونه سند معامله و قرارداد یا تعهدی که یک طرف آن زندانی باشد بایستی با اجازه مقام قضایی مربوطه یا قاضی ناظر زندان انجام و در صورت لزوم در زندان به وسیله یکی از سردفتران اسناد رسمی با شرایط عادلانه تر از سایر دفاتر اسناد رسمی انجام پذیرد تا موجب تضییع حقوق زندانی یا اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر نشود.

فصل ششم - تلفات و تبییات دلائل زندان

ماده ۱۶۱ - اعتراض، شکایات و تقاضای ملاقات به صورت دسته جمعی و اعتصاب زندانیان به کلی ممنوع است اما هر زندانی می تواند شفاه یا کتبا تقاضای ملاقات با رییس زندان را بنماید و اگر شکایت یا اعتراضی دارد آن را در صندوقهای مربوطه بیندازد و به همین منظور صندوق هایی در محلهای مناسب نصب و حداقل هفته ای یک بار تخلیه خواهد شد.

تبصره - به گزارشات غیر مربوط به زندان، یا بدون امضا و مشخصات نویسنده ترتیب اثر داده نخواهد شد.

ماده ۱۶۲ - هر زندانی باید به محض اطلاع از وقوع حوادث و پیشامد های سو احتمالی و اعمالی که تحقق آن محل نظم داخلی زندان می گردد، مراتب را فوراً به مسئول امور نگهداری یا به هر یک از مقامات مسئول زندان گزارش دهد.

ماده ۱۶۳ - تند خویی، دشنام، ادای الفاظ رکیک یا تنبیه بدنی زندانیان و اعمال تنبیهات خشن و مشقت بار و موهن در زندانها به کلی ممنوع است.

ماده ۱۶۴ - استفاده از دستبند برای زندانی جهت کنترل و جلوگیری از خودزنی و ایذا و آزار دیگران یا ایراد خسارت به اموال با دستور رییس زندان و در غیاب وی بالاترین مقام مسئول در زندان مجاز می باشد.

تبصره - استفاده از پابند فقط در صورتی مجاز است که به وسیله دستبند یا تمهیدات دیگر نتوان زندانی را کنترل کرد.

ماده ۱۶۵ - در هنگام شورش زندانیان، کارکنان زندانها نهایت سعی خود را در برقراری آرامش و جلوگیری از بروز خونریزی یا ایراد خسارت به افراد و اموال خواهند نمود و عنداللزوم از امکانات انتظامی محل استمداد نموده، جلوی گسترش شورش را گرفته و متخلفین را حسب مورد به دستگاه قضایی و شورای انضباطی زندان معرفی خواهند کرد.

ماده ۱۶۶ - کلیه زندانیان اعم از محکومین و متهمین مکلف به حسن رفتار و سلوک با یکدیگر و اطاعت از دستورات مأمورین زندان و رعایت کلیه مقررات داخلی زندان هستند و در صورت تخلف حسب مورد در شورای انضباطی مطرح و تصمیمات متخذه درباره آنها اجرا خواهد شد.

ماده ۱۶۷ - هرگاه زندانیان با یکدیگر اختلافی داشته باشند بایستی موضوع را به اطلاع مأمور مراقب بند رساننده تا رییس اندرزگاه را در جریان امر قرار دهد و رییس اندرزگاه موظف است به طریق مقتضی رفع اختلاف نماید و هرگاه موفق به حل اختلاف نشود جریان را به رییس زندان گزارش خواهد کرد تا رییس زندان حسب مورد اقدام لازم به عمل آورد.

تبصره - زد و خورد در زندان، خود زنی، اقدام به خودکشی یا تهدید به انجام آن و هر نوع عملی که طبق مقررات خلاف محسوب می شود ممنوع بوده و مختلف طبق نظر شورای انضباطی تنبیه و حسب مورد به مراجع قضایی معرفی خواهد شد.

ماده ۱۶۸ - به منظور رسیدگی به تخلفات زندانیان، شورای انضباطی با ترکیب اعضای ذیل تشکیل می گردد: مسئولین واحدهای قضایی و فرهنگی و انتظامی، حفاظت اطلاعات، رییس اندرزگاه مربوطه و یک نفر مددکار با انتخاب رییس زندان. تصمیمات متخذه با اکثریت آرا معتبر است.

ماده ۱۶۹ - تنبیهات انضباطی عبارتند از:

۱- توبیخ کتبی با درج در پرونده شخصیتی زندانی.

۲- محرومیت از ملاقات حداکثر تا یک ماه.

۳- محرومیت از مرخصی تا ۶ ماه.

۴- زندان انفرادی تا یک ماه.

۵- تغییر زندان با رعایت مقررات مربوطه.

۶- عدم پیشنهاد عفو و آزادی مشروط حداکثر تا یک سال.

تبصره - مرجع تجدید نظر خواهی مجازاتهای مقرر در بندهای ۴ و ۵ و ۶ هیاتی مرکب از رییس و قاضی ناظر زندان و یک نفر به انتخاب مدیر کل زندانهای استان مربوطه است که بلافاصله رسیدگی نموده و نظر اکثریت لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۱۷۰ - شورای انضباطی پس از اتخاذ تصمیم می تواند تنبیهات مقرر را به اکثریت آرا کلا یا جزئا به مدت شش ماه تعلیق نماید هرگاه در این مدت زندانی مرتکب تخلف یا جرمی نشود اجرای تنبیهات مذکور کان لم یکن می گردد در غیر این صورت علاوه بر مجازات تخلف یا جرم ارتكابی اخیر، تنبیهات مقرر در شورای انضباطی نیز به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۱۷۱ - آرای شورای انضباطی در خصوص تنبیه زندانیان به دستور رییس زندان یا جانشین او اجرا و صورتمجلس حاکی از ذکر نوع تنبیه و اجرای آن تنظیم و در پرونده زندانی درج و بایگانی می گردد. هر گاه زندانی متخلف از تاریخ آخرین تخلف خود به مدت یکسال مرتکب تخلف یا جرم دیگری نشود و از خود مستمرا حسن اخلاق و رفتار نشان دهد آثار تبعی تنبیه مقرر منتفی و در غیر این صورت در مواقع عفو و بخشودگی در جدول رفتار زندانی به عنوان امتیاز منفی منظور و مورد نظر قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۷۲ - هر گاه اعمال ارتكابی زندانی علاوه بر تخلف انضباطی واجد وصف جزایی یا حقوقی باشد، ضمن محکومیت به تنبیهات مندرج در آیین نامه مراتب به مرجع قضایی محل جهت اتخاذ تصمیم قانونی گزارش می شود و توسط رییس یا معاونت قضایی زندان تا حصول نتیجه پیگیری خواهد شد.

ماده ۱۷۳ - زندانی مکلف است کلیه خساراتی را که به زندان و موسسات وابسته وارد می کند جبران نماید و در صورت عمدی بودن یا عدم جبران طبق مقررات قانونی به مراجع قضایی معرفی می گردد. همچنین در صورتی که وجه خسارت تا مبلغ پانصد هزار ریال باشد رییس زندان یا جانشین او می تواند وجه مذکور را از حساب یا وجوه مربوط به زندانی برداشت نموده و موضوع را کتبا به زندانی ابلاغ نماید.